

behöfver visst af begge delarne, ty aldrig har jag varit någon hjelte, lika litet någon handlingens man. Hela mitt föregående lif har varit af kontemplativ beskaffenhet och jag befarar att jag redan är för gammal att på handlingens fält kunna något uträtta. Men om man der uppe på höjderne kommer till en sådan öfvertygelse; må man då äfven utan skonsmål låta mig veta det och jag skall med glädje lemna rum för en yngre förmåga med samma varma vilja som jag, men med större spänstighet, större kraftmått, vidare och mångsidigare insigter. Den plats jag pro tempore bekläder har jag icke sökt, man har sökt mig för den; men finner man att man misstagit sig och att man öfverskattat min förmåga, så är det icke annat än en enkel skyldighet att söka godtgöra sitt misstag genom att söka upp en annan för platsen. Det har det allmänna rätt att fordra.

10

Äfven jag tillåter mig att tillönska Dig Guds bistånd i bärandet af den tunga bördan, Han hvälft på Dina skullror, och hvilken hvarje år synes öka. »Herren känner sina» heter det. Han vet att Du har ett par Simsons skullror, men så har Han äfven tagit dem i anspråk. Han hjelpe och styrka Dig och mig och hela detta fattiga och eländiga finska folk under denna sin hemsökelses tid!

20

Med varmaste högaktning tecknar
en tillgifven Vän och tjänare,
Joh. Aug. v. Essen

Kuopio den 23. September 1867,

P. S. Just som jag är färdig att försegla brefvet kommer en person med ett förslag, som han ändtligen ber mig underställa finanschefens pröfning. Det lyder i få ord: Styrelsen låter efterhöra om i Ryssland ej behöfves arbetsfolk och kan Arbetsgifvarne skicka emissarier hit, som göra upp kontrakt med folket och bekostar deras resa till ort och ställe. Förslaget vittnar om god vilja att något göra för eländets afhjelpande, men torde vara föga utförbart. Mannen får ingen ro förrän detta kommit till finanschefens vetskap. Nu är så skedt och requiescat in pace.

30

747 C. M. CREUTZ – J. V. SNELLMAN 23.IX 1867
HUB, JVS handskriftssamling

40

Åbo den 23 Sept. 1867.

Min ärade Broder!

I gårdagens telegramm kunde jag ej lemna några fullständigare upplysningar om sädespriserna och ehuru äfven nu förhållandet är detsamma har jag dock ansett mig böra närmare redogöra för ställningen här i länet och hvarpå jag stöder mitt omdöme om svårigheten för Kronan att kunna göra spannmålsuppköp härstädes. Öfver hela länet har rågskörden utfallit under medelmåttan – kanske på Åland och några skärsocknar såsom t. ex. Kimito 4 å 5 kornet – äfvenså en del af Haliko Uskela samt Pemar – men för öfrigt 2:dra någonstädes högst 3:dje kornet och i de nordliga häraderna dels blott utsädet, dels icke ens det. Att undantag på någon herregård finnes faller af sig sjelf,

50

Då Brors telegramm anlände hade jag hos mig en Björneborgsbo, som sade att endast en och annan tunna råg syntes till i Björneborg och

att derföre betaltes till en början 30 à 32 Mark men numera, då han reste, 35 à 36 Mark. Mycket mjöl behöfver importeras dit, om ej der skall blifva hungersnöd. Samma förhållande är här i Åbo. Rågen kostar här nu 32 och rågmjölet 36 mark tunnan – tillgången högst ringa. Mjöl införskrifves af handlanderna från Ryssland – men jag är dock rädd att här yppas en stor brist mot våren. Korn har ännu ej funnits till afsalu. Jag har talat med Julin och Dahlström – båda bryggeriegare. De hafva korresponderat på utlandet för att efterhöra korn. Jag tror dock att något korn bör kunna framdeles få köpas här, om man i tid utsänder köpare till possessionaterna, men om det fås under, eller ens för 26 mark, kan, ännu ej bestämmas, ty allt är än ej tröskadt eller försökt.

Jag ärnar den 3:dje Oktober företaga en resa kring mellersta och norra delarna af länet för att närmare taga reda på förhållandena och söka genom muntliga samtal förmå komunerna att vidtaga några mått och steg iochför afvärjande af den förfärliga nöd som, jag är fullt öfvertygad derom, derstädes är i antågande. Med Cirkulärer och bageriskolor utträttas intet, om man ej kan antingen förmå folket att inse nödvändigheten af att tillämpa lärdomarna eller och tvinga det dertill.

Denna resa varar 3 veckor och skall jag derefter inberätta om tillståndet. Äfven först då kan man hoppas att erhålla några tillförlitligare underrättelser om vårsädes skörden.

Att utsigtarna för lifvets bärgning öfverallt måste vara bekymmersama, finner jag deraf – att jag sjelf på min egendom i Nyland ej erhållit mera råg än hvad jag behöft till utsäde, men ej fullt så mycket deröfver, som åtgår för mitt hushåll; och att jag åt flere af mina underhafvande nödgades lemna hjälp till utsäde, samt att de öfriga förklarade mig att sedan de sått, hade de endast obetydligt öfver, så att de hvarken kunde betala sina sockenmagasinslån eller presträttigheterna. Tillfölje hvaraf jag sett mig nödsakad requirera ryskt mjöl för att föda 50 hushåll till nästa skörd i Perno!

Med utmärkt Högaktning
C. M. Creutz

748 C. M. CREUTZ – J. V. SNELLMAN 25.IX 1867
HUB, JVS handskriftssamling

40

Åbo den 25 Sept. 67

Högtärade Broder!

Då jag med sista posten hade nöjet tillskrifva min ärade Broder, var jag så öfverhopad af arbeten och besökande att det måste ske med den största hast, hvaraf äfven kom att jag glömde att anföra eller förfråga mig om ett ock annat af vigt.

Först i går erhöill jag kronofogdens i Öfre Satakunda öfredels Härad anmälan om frostens härjningar i detta härad och skall jag nu, sedan rapporter ingått från hela länet, med nästa post till Kejserliga Fin(ance) Exp(editionen) inberätta om de skador, som af densamma förorsakats.

Tillståndet i de norra delarna af länet är verkeligen i högsta grad bedröfligt och i de öfriga ej mycket bättre, om man endast undantager skärsocknarna. Nästan dagligen erhåller jag dels muntliga, dels skrift-